

Штрыхі быту.

1. Харчаваньне.

Большасць студэнцкай масы харчуецца ў сталюках. Студэнцкая сталюка прапушчае штодня да 1000 чалавек, некалькі сот абедзе ў шостаі сталюцы М. Ц. Р. К., у якой ад 2-х да 3-х гадзін дня—час вольны ад лекцыяў і практыкумаў—можна ўбачыць студэнтаў усіх факультэтаў і курсаў.

На першым годзе існаваньня Унівэрсытэту сталюкі ня было. У 1921—22 годзе на плошчы Волі, недалёка ад будынку, дзе зараз змяшчаецца Саўнарком, знаходзіўся коопэратыў „Медик“, дзе студэнты Мэдфаку атрымлівалі штомесячны паёк—муку, цукер, алей, замарожанае соленае мяса і г. д. Муку мянялі на хлеб, мяса часта „збывалі“ у абмен на больш страўныя прадметы, само мяса варыць ня было ў чым і на чым.

Аднойчы, праўда, раптылі хлопцы ў інтэрнаце па камсамольскай вуліцы прыгатаваць мясное блюда. Дасталі кацялок, бульбы і, самае галоўнае, пару дашок ад суседзкага плоту. Дзеве цэгляны замянілі таганок, а ўласныя лёгкія адыгрывалі ролю кавальных мяхоў—сцрыя дошкі доўга не хацелі гарэць. Калі патух апошні вугалёк і апэтыт дайшоў да вышэйшага пуняту, выявілася, што „топліва“ не хапіла. Мяса і бульба зварылася толькі на палову. Але... нявыкідываць-жэ... Галад ня цётка? Калі можна грызці граніг навукі, чаму нельга грызці недавараную саланінку. І грызлі. Грызлі пад акампанімент хрусцеўшай пад зубамі сыраватай бульбы.....

Сталюка адчынілася ў пачатку 1923 г. Знаходзілася яна ў вядзеньні касы ўзаемадапамогі, экономадзелу Выканбюро, а цяпер ёй загадае Праўленьне Унівэрсытэту. У сталюцы апрача абедзе можна па дзяшовай цане атрымаць сыняданьне і вчэраў.

У раде пакояў інтэрнатаў, у большасці жаночых, арганізавана калектыўнае харчаваньне. Уносяць паі—кожны жылец у сярэднім 6 руб. і на гэтыя грошы сынедаюць і вчэраюць. Рыхтуе сынеданьне дзяжурны па пакою, пры чым, што і як прыгатаваць цалкам залежыць ад гаспадарчых здольнасьцяў дзяжурнага. Трэба сказаць, што задача гэта вялёкая: накарміць чалавека ў дзень два разы за 20 к., тут патрэбны і гаспадарчыя здольнасьці і умьняне поўнасьцю прывесці рэжым эканоміі. Многае залежыць ад характару дзяжурнага; адны ідуць па лініі „найменьшага супротивлення“—купляюць у коопэратыве, каўбасу, масла і інш., гатуюць на прымусе гарачыя стравы—бульбу вараць, жараць гранкі і, нават, тушаць моркву. Фонд харчаваньня непарушаны; толькі ў асабліва важных выпадках, калі трэба купіць падарунак чырвонаармейцам, якія варочаюцца зманёўраў, альбо, калі прылждае на гастролі Маскоўскі тэатр, пазычаюць у фондзе грошы да наступнай стыпэндыйнай палучкі.

Гаворачы аб харчаванні студэнтаў, нельга не закрануць таго факту, што ў дні рэвалюцыйных сьвят, у дні, калі ўсюды харчаваньне паліпашаецца наша студэнцкая сталюка не працуе зусім і напярэдадні выдаюцца сухія прадукты—хлеб, каўбаса і г. д.

У выніку—сьвята ў нашым быту зусім не адчуваецца, альбо праўдзівей адчуваецца ня так, як павінна было-б. І ў юморыстычнай музычнай газэце на вечары, ў адно з такіх сьвят, студэнцтва сьпявала пра сяю дэманстрацыю „по улицам ходила большая крокодила, она, она голодная была“.

Гэты факт адзначаўся і ў наказах Прафкомам. Абяцалі ў гэтым годзе сываву выправіць.

2. Інтэрнат.

Гаварыць аб значэньні інтэрнату ў быту нашага студэнцтва ня прыходзіцца. Ва ўмовах кватэрнага крызісу Менску наўнасьць інтэрнату на 450 чал. зьяўляецца вялікім дасягненьнем стударганізацыі. Але гэтага ня досыць. Усяго толькі 50 проц. стыпэндыятаў жыве ў інтэрнатах, тады, як жадаючых многа больш. І штодзённыя кватэрныя баталі, перапоўненасьць пакояў „сверхкочные обитатели“—усё гэта падкрэсьлівае неабходнасьць далейшага павялічэньня, кват. плошчы інтэрнатаў.

У 1921 г.—першы год існаваньня Ўн-ту Інтэрнатаў ня было. У 1922 г. адчыніўся інтэрнат па Камсамольск. вул. на 30 ч. Цесната беднае абсталяваньне, холад ня будзем граха таіць ужо прайшла судзэбная даўнасьць, можна прызнацца калі неўмагату было ад маразу калі замрзала вада ў шклянцы на стале, йшлі студэнты ў анатамку і са страхам вялікім (баяліся стоража), „умыкалі вязанкі“ дроў.

У 1923 г. беларуская Т-ва „Чырвонага крыжу“ абсталявала студэнцтву інтэрнат па Беларускай вуліцы на 30 чал. Намячаўся ён спецыяльна для студэнтак—і нават надпіс быў адпаведны:— „інтэрнат для студэнтак“,—але жылі ў ім і хлопцы. Пры інтэрнаце быў добры фруктовы сад, пасылаліся туды таварышы слабыя здароўем—лічыўся інтэрнат, як-бы домам адпачынку. У 28 г. быў гэты інтэрнат перадааны гідратэхнікуму.

У 24 г. на 100 месц павялічылася жыл. плошча—стударганізацыі атрымалі будынак па вул. Энгельса. Жывучыя цяпер у гэтым ітэрнаце наўрад ці ўяўляюць сабе, які быў выгляд інтэрнату ў той час. „Старычкі“ успамінаюць з неахвотай, і асабліва падкрэсьліваюць фанэрныя перагародкі з жорсткімі клапамаі...

У 25 г. Падфак пераехаў на Земляробскі завулак і звольніў пад інтэрнат трохпаярховы будынак па Ленінскай. Гэта дало павялічэньне на 150 ложкаў. Адрамантаваны Інтэрнат па вул. Энгельса, зачынены, у мэтах зьнішчэньня распыленасьці і захаваньня эаэномічнага адзіства, невялічкі Інтэрнат па камсамольскай.

За апошні год у сувязі з пераездам кафедра Мэдфаку (гістолёгіі і фізіолёгіі) жылплошча зноў узрасла.

І ў цяперашні момант мы маем 450 ложкак. Ужо няма і ў паміне драўляных тапчаноў першых год, іх выцясьнілі жалезныя ложкак, ужо ня прыходзіцца вечарамі насіць дровы з анатамки. Інтэрнаты рэгулярна апальваюцца, няма былой цеснаты, не параўняць санітарнае становішча пакояў. Апошніяе ва многім залежыць ад саміх жыльцоў і нярэдка большыя і мвагалюдныя жаночыя пакоі, куды чысьцей ўтрымліваюцца, чым маленькія пакоі, якія лягчэй прыбраць і ў якіх жывуць усяго 2—3 чалавекі „моцнага“ полу.

Унутраны распарадак строга захоўваецца жылцамі і няма месца ўжо тым „мастацтвам“, аб якіх два гады назад гаварыў на ступцонферанцыі тав. Слонім, калі студэнты дзеля „фізычных даследаў“ праводзілі кароткае замыканьне, і інтэрнат некалькі дзён ня меў сьвету, калі цяжка было змагацца з недыцыплінаванасьцю асобных жылцоў. Зьмяніўся знадворны выгляд пакояў: — фэранкі, партрэты, кветкі — ўсё гэта драбніцы, але драбніцы, гаворачыя аб няўхільным росьце сьвядомасьці таго, што інтэрнат трэба берагчы аздобіць, бо тым самым аздабляецца наш быт, нашае жыцьцё.

Зьнішчана безкарнае і нясупыннае хажаньне жылцоў інтэрнату па пакоях суседзяў, якое перашкаджала займацца, няма былой зьявагі да сажыцеля.

Аглядаючыся на шлях прароблены інтэрнатамі мы павінны канстатаваць іх рост, побач з ростам і ўсяго нашага маладога В. У. З'у.

Мы ўпэўнены, што рост гэты будзе прадаўжацца і далей.
